

TÜRKİYE-AB 29. DÖNEM GÜMRÜK BİRLİĞİ ORTAK KOMİTESİ TOPLANTISINA İLİŞKİN NOT

Gümrük Birliği Ortak Komitesi'nin (GBOK) 29. Dönem Toplantısı 17-18 Nisan 2013 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda Türk heyetine Avrupa Birliği Genel Müdürü Murat YAPICI, AB heyetine ise Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü Direktörü Alexandra CAS GRANJE başkanlık etmiştir. Toplantıda ele alınan hususlar gündem maddeleri itibariyle aşağıda yer almaktadır.

Giriş

Tarafımızca toplantının başlangıcında, ülkemizin Gümrük Birliği ve Ortaklık Anlaşmaları kapsamında uzun süredir karşılaştığı sorunlara dikkat çekilmiştir. Bu çerçevede, ilk olarak, AB'nin ahde vefa ilkesine sadık kalmadığı, bu nedenle katılım müzakerelerinde ilerleme kaydedilemediği ifade edilmiştir. İkinci olarak, Türkiye'nin danışma ve karar alma mekanizmalarına yeterince katılım sağlayamaması, STA'larının üstlenilmesi sürecinde karşılaşılan sorunlar ve işadamlarının karşılaşmakta olduğu katı vize rejimi gibi sistemik sorunlara Komisyon tarafından kayıtsız kalındığı belirtilmiştir. Üçüncü olarak, üye ülkelerin Türk vatandaşlarına sonradan vize uygulaması getirerek Katma Protokol'ün 41(1). Maddesini ihlal etmekte olduğu, konuya ilişkin Adalet Divanı Kararları'nın göz ardı edildiği dile getirilmiştir.

Dördüncü olarak, AB'nin ülkemizin meyve-sebze ihracatında Bulgaristan'ın Kaptan Andrevo sınır kapısında yaşadığı sorunları görmezden geldiği, uzun zamandır çözüme kavuşturulamayan bu sorunda herhangi bir ilerleme sağlanmadığı, tam tersine gerileme yaşandığı dile getirilmiştir. Beşinci olarak, Ülkemizce STA müzakerelerinde karşılaşılan sorunların çözümü için tarafımızca uzun süredir girişimde bulunulmasına karşın AB'nin somut bir adım atmadığı; Meksika, Cezayir ve Güney Afrika gibi bazı ülkelerin tüm ısrarlı girişimlerimize rağmen STA müzakerelerine yanaşmadığı kaydedilmiştir.

Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)

Türkiye Tarafından Önerilen STA Eylem Planı'na İlişkin Görüş Alışverişi

Tarafımızca ilk olarak, AB'nin Serbest Ticaret Anlaşmalarının üstlenilmesi sürecinde kaydedilen gelişmeler hakkında bilgi verilmiştir. Devamla, AB'nin Türkiye'den önde müzakereleri başlatarak sonlandırması nedeniyle STA'ların üstlenilme sürecinin hareketli bir hedefi yakalamaya benzediği ve sorunun Gümrük Birliği içerisinde Türk ve AB üretici ve ihracatçılarının eşit şartlarda rekabet etmesini engellemesi nedeniyle Gümrük Birliği'nin işleyişine zarar verdiği ifade edilmiştir. AB'nin STA'larının artmasıyla sorunun boyutunun da arttığı ve Hindistan, Kanada, ABD gibi önemli ve büyük ülkelerin AB'nin STA sürecine dahil olması neticesinde soruna kalıcı bir çözüm bulunması ihtiyacının aciliyet kazandığı vurgulanmıştır.

Tarafımızca ilaveten, sorunun hukuki boyutu özetlenmiş, tarafların GATT Madde XXIV doğrultusunda üçüncü ülkelere yönelik olarak aynı gümrük tarifelerini uygulama yükümlülüğü bulunduğu belirtilmiş, bu yükümlülüğün yerine getirilmesine yönelik olarak GBOK tarafından 1/95 sayılı OKK'nın 56. Maddesi çerçevesinde karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüm bulunması için defaatle talepte bulunduğumuz hatırlatılmıştır. Bu çerçevede, ideal çözümün ülkemiz ve AB tarafından STA müzakerelerine eş zamanlı başlatılması ve tamamlanması olduğu belirtilmiştir.

.STA'lardaki İkili Kümülayon Hükümlerine İlişkin Değişiklik Önerisi

AB ve Türkiye'nin PAAMK sistemi dışındaki üçüncü ülkelerle akdettikleri STA'larda yer alan "iki taraflı menşe kümülayonu" hükümünün; Gümrük Birliği rejimi dâhilinde serbest dolaşımdaki hem AB hem de Türkiye menşeli eşyayı teşmil edecek şekilde değiştirilmesi yönündeki talebimizin arkasındaki teknik nedenlerin ve yasal temelini son olarak Gümrük Kodu Komitesi Menşe Bölümü (GKKMB) toplantısı öncesinde 11 Şubat 2013'te Brüksel'de yapılan ikili teknik toplantıda açıklandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, anılan toplantılar sonrasında Komisyon'dan, AB'deki kurum içi istişare sürecinde ortaya çıkan görüşlerin incelemesinin devam etmekte olduğunun öğrenildiği, konunun 13 Mayıs 2013 tarihinde gerçekleştirilecek bir sonraki GKKMB'de ele alınacağı bilgisinin alındığı açıklanmıştır.

Tarafımızca Komisyon'un sürdürmekte olduğu istişarelerin hangi aşamada olduğu ile ilgili bilgi talep edilmiş, konunun 13 Mayıs 2013 tarihinde gerçekleştirilecek GKKMB toplantısında sonuçlandırılmasının beklendiği belirtilmiştir.

Komisyon tarafınca, konuya ilişkin olarak tarafımıza bir sonraki GKKMB toplantısında bilgi verileceği kaydedilmiştir.

Türkiye'nin AB'nin Danışma ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı

Konuya ilişkin olarak tarafımızca, ülkemizin AB mevzuatına düzgün ve düzenli uyumunu sağlamak adına Gümrük Birliği'nin işleyişi ile doğrudan ilgili alanlarda komitelere katılım sağlama hakkı bulunduğu ancak Komisyon'un pek çok komiteye katılım talebimizi, Türkiye'nin tam üye olmaması nedeniyle düzenleyici komitelere katılım sağlayamayacağı gerekçesi ile reddettiği, Komisyon'un aday ülkelerin Topluluk programlarına, ajanslarına ve komitelerine katılımına ilişkin Bildirimi'ne dayanarak, Topluluk mevzuatına tam uyumunu komitelere katılım için şart koştuğu ifade edilmiştir.

Tarafımızca söz konusu yaklaşımın Gümrük Birliği ile doğrudan ilgili alanlarda kabul edilemez olduğu, öncelikle söz konusu Komisyon Bildirimi'nin aday ülkelerin üyelik müzakereleri sürecinde AB mevzuatına uyumunu desteklemek amacını taşıdığı, ülkemizin Gümrük Birliği ortağı olduğu, Gümrük Birliği Kararı'nın 59. ve 60. maddelerinin ülkemizin komitelere katılımı için yasal dayanak oluşturduğu, bu çerçevede Gümrük Birliği ile ilgili alanlarda komitelere katılımın adaylık statüsü çerçevesinde değil Gümrük Birliği çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Tarafımızca bu çerçevede, 17 yılı aşkın süredir önceliklerimizin ve kaygılarımızın AB'nin Ortak Ticaret Politikası'na yansıtılmadığı, ülkemizin AB'nin ticaret politikasının şekillendiği Ticaret Politikası Komitesi'ne katılım sağlayamadığı, benzer şekilde Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Komitesi'ne katılıma ilişkin ülkemiz talebinin de defalarca geri çevrildiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, ülkemizin GTS Komitesi'ne katılımına ilişkin hukuki gerekçelerimizin Komisyon'a yazılı olarak sunulduğu kaydedilmiştir.

İlaveten, ülkemizin teknik komitelere katılımının sınırlı seviyede olduğu kaydedilmiş, Gümrük Birliği ile ilgili olabilecek komitelerin listesinin Komisyon'dan müteaddit defalar talep edilmesine karşın temin edilemediği belirtilmiş, ayrıca 28. dönem GBOK toplantısında Gümrük Birliği ile ilgili olabilecek belgelerin incelenebilmesi için tarafımızca CIRCA veritabanına genel erişim talep edildiği hatırlatılmıştır. Bu kapsamda, tarafımızca ülkemizin Ticaret Politikası Komitesi'ne katılım sağlaması gerektiği kaydedilmiş; ayrıca GTS

açacağı ve uygulamanın etkisini minimize edeceği, bu yönde bir uygulama yapılmasına dair bir irade bulunmadığı ifade edilmiştir.

Komisyon tarafınca mezkur Kararın malların serbest dolaşımını ihlal ettiğine atıfla, AB üzerinden gelen STA ülkeleri menşeli ürünler için gerçekleştirilen düzenlemenin bir benzerinin neden GTS ülkeleri menşeli ürünler için de gerçekleştirilemeyeceğini anlayamadıkları belirtilmiştir.

Ülkemiz tarafından, AB üzerinden gelen STA ülkeleri menşeli ürünlere yönelik düzenlemenin ülkemizin çapraz menşe kümülasyonu çerçevesindeki taahhütlerinin korunması amacıyla gerçekleştirildiği, bununla birlikte, GTS'nin ülkemiz tarafından tanınan otonom bir rejim olduğu dile getirilmiştir.

Komisyon tarafı cevaben, Türkiye'nin sektördeki sıkıntılarını anladıklarını, ancak sektöre yönelik bir tedbir alınacaksa korunma önlemi değil anti-damping uygulanabileceğini, böylelikle sadece belirli ülke ve ürüne karşı önlem alınmış olunacağını, malların serbest dolaşımına aykırı olan mezkur düzenleme kapsamında STA ülkeleri menşeli ürünler için getirilen düzenlemeye benzer bir düzenlemenin yapılmasını bekledikleri dile getirilmiştir.

Kullanılmış ve Yenileştirilmiş Eşya İthalatı

Komisyon tarafınca yenileştirilmiş lastik konusundaki ithal lisansının kaldırılmamasının endişeyle karşılandığı belirtilmiştir. Komisyon tarafından, ülkemizin yenileştirilmiş lastiklere ilişkin politikasının çevrenin korunmasına ilişkin kaygılardan kaynaklandığının anlaşıldığı; ancak AB'de yenileştirilmiş lastiklerin en gelişmiş yöntem olan sıcak kaplama yöntemiyle üretildiği, bu kapsamda pratikte yeni lastikten farklı olmadığı ve güvenli ve çevre dostu ürünler olduğu ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin olarak ülkemiz tarafınca, İthalat Rejimi'nin 7. maddesi kapsamında tüm kullanılmış ürünlerin ithalatının izne tabi olduğu; yenileştirilmiş lastik ithalatı yasağının güvenlik gerekçesiyle değil, çevrenin korunması amacıyla yürütüldüğü, zira yenileştirilmiş lastiklerin kullanım ömrünün yeni lastiklere göre daha kısa olduğu ve tekrar yenileştirilemediği, bu nedenle yenileştirilmiş lastik ithalatının ülkemizde atık lastik birikimini artırdığı belirtilmiştir.

İşlenmiş Tarım Ürünlerinde Tarife Kotalarının Dağıtımı

Konuya ilişkin olarak, Komisyon tarafınca AB'den işlenmiş tarım ürünlerinin ithalatında açılmış olan tarife kontenjanlarının dağıtımının AB mevzuatına uygun olmadığı ve Türkiye'nin üstlenmekle yükümlü bulunduğu AB Gümrük Kodu'na uygun şekilde gerçekleştirilmediği belirtilerek, karşılıklı mutabakat çerçevesinde sağlanan taviz değişiminin kullanılmasına ilişkin benzer bir uygulamanın AB tarafından gerçekleştirilmesinin Türk tarafınca nasıl karşılanacağını merak konusu olduğu ifade edilmiştir. Bu çerçevede ülkemizin tarife kontenjanlarını "ilk gelen ilk alır" prensibine göre dağıtması, söz konusu tarife kontenjanlarının dağıtımında uygulanan miktar kısıtlamaları ve çikolata ile şekerlemelerde aranmaya devam edilen sanayici şartı gibi uygulamaların kaldırılması gerektiği belirtilmiştir.

Tarafımızca tarife kontenjanlarının başvuruların teslim edilme sırasına, diğer bir ifadeyle, "ilk gelen ilk alır" yöntemine göre dağıtıldığı; tarife kontenjanlarının başvuru ve dağıtım usul ve esaslarını belirleyen "AB Menşeli Bazı İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ"de 2010 yılında yapılan değişiklik sonucu, "bir defada talep

engellemediği ifade edilmiştir. Tarafımızca ayrıca, hurda bakır ve alüminyumun insan sağlığı ile çevrenin korunmasına uygun kalitede olmasının temin edilmesi amacıyla denetlendiği, öte yandan söz konusu denetimin iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütüldüğü belirtilmiştir.

Komisyon tarafından, üç üreticiden söz konusu hammaddeye ihtiyacı olmadığına dair yazı talep edildiği belirtilmiş olup, anılan ürünlerde kayıt tutulması için otomatik lisansın yeterli olacağına düşünüldüğü ifade edilmiştir. Ayrıca, insan ve hayvan sağlığı ile çevrenin korunmasına yönelik hassasiyetlerin inandırıcı bulunabilmesi için ürün denetiminin ülke içindeki ticarete de uygulanması gerektiği, aksi halde bahse konu uygulamanın AB’li ve Türk üreticiler arasında ayrımcılığa sebebiyet verdiği, öte yandan mevcut uygulama çerçevesinde yerli üreticilerden ihracat gerçekleştirebilmek için belge alınması gereğinin anlaşılacağı belirtilmiştir.

Alkollü İçkilerde Pazara Giriş Problemleri

Komisyon tarafından, ithal içkiler ile yerli içkiler arasındaki vergilendirme farkının 2012 yılı Nisan ayında yapılan değişiklik ile azaltılmasından memnuniyet duyulduğu, Eylül ayında ve son olarak Ocak ayında yapılan değişiklik ile rakı ve viski arasındaki pariteye sadık kalınmasına rağmen alkollü içkilerin ÖTV oranlarında artış gerçekleştirildiği, söz konusu artışın mutlak farkların yükselmesine neden olduğu, ülkemizin mutlak farklar bazında da Eylem Planı’na sadık kalması gerektiği ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin olarak tarafımızdan Eylem Planı’na ülkemizde sadık kalındığı, bu itibarla rakı ile viski arasındaki paritenin azaltılması için bir sonraki vergi indiriminin 2015 yılında yapılacağı nihai olarak 2018 yılında rakı ve viskinin vergilerinin eşitlenmesinin öngörüldüğü ifade edilmiştir. Öte yandan, Eylem Planı’nın Vergilendirme faslı kapsamında hazırlandığı, bu nedenle konunun Vergilendirme faslı kapsamında ele alınması gerektiği, Gümrük Birliği kapsamında konuya ülkemiz yaklaşımının daha farklı olduğu, zira gerek tüketici alışkanlıkları gerekse fiziksel özellikleri itibarıyla rakı ve viskinin benzer ürünler olmadığı, bu nedenle aynı şekilde vergilendirilmesi gerektiğinin düşünülmediği vurgulanmış ve bu konunun GBOK kapsamından çıkarılması talebimiz yinelenmiştir.

Komisyon tarafından “Alkollü İçki Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Alkollü İçkilerin İç ve Dış Ticarete İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Taslağı”na ilişkin görüşlerin yazılı olarak da iletildiği belirtilmiş, anılan taslağın Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Ticarete Teknik Engeller (TBT) Komitesine ve teknik mevzuatın bildirilmesine ilişkin 98/34 sayılı Direktif uyarınca bildirim yapılması gerektiği hatırlatılmış ve anılan Taslakta son duruma ilişkin bilgi talep edilmiştir.

Tarafımızca, anılan Taslağın gündemden kaldırıldığı, öte yandan benzer bir çalışmanın gündeme gelmesi halinde Komisyona bildirim yapılacağı ifade edilmiştir.

Komisyon tarafından bandrollü ürün izleme sisteminde son duruma ilişkin bilgi talep edilmiş ve serbest bölge ve antrepolarda bandrolleme yapılabildiğine dair teyit istenmiştir. Tarafımızca bandrollerin birim fiyatlarının eşitlenmesi amacıyla açılan ihaleye ilişkin hukuki sürecin halen devam etmekte olduğu ifade edilmiş, serbest bölge ve antrepolarda bandrolleme yapılabildiği teyit edilmiş ve konuya ilişkin ilgili mevzuatın İngilizce çevirisi Komisyon yetkililerine verilmiştir.

İyi İmalat Uygulamaları (GMP)

Komisyon tarafından, ülkemizde eczacılık ürünlerinde iyi imalat uygulamaları denetimlerinin

Tarafımızca, firma şikâyetlerinden haberdar olunduğu, mevzuat uyarınca kurda değişiklik yapılmasının bir zorunluluk olmadığı, konunun son Ekonomik Koordinasyon Kurulu (EKK) toplantısında görüşüldüğü ve döviz kurunun değiştirilmemesi yönünde karar alındığı ifade edilmiştir.

Yenilenebilir Enerji Üretiminde Yerli Aksam Desteği

Komisyon tarafınca, yenilenebilir enerji üretiminde yerli ürün kullanan işletmelerin desteklenmesinin ayrımcı bir uygulama olduğu ifade edilmiş, halihazırda destek kullandırılan firma bulunup bulunmadığı sorulmuştur.

Tarafımızca söz konusu uygulamanın ülkemizde yenilenebilir enerji potansiyelinin geliştirilmesi amacıyla alınan geçici bir tedbir olduğu, ancak uygulama kapsamında henüz herhangi bir teşvik verilmediği ifade edilmiştir. Tarafımızca devamla, Yunanistan ve İtalya'nın da benzer uygulamaları nedeniyle Çin tarafından DTÖ'de istişare talep edildiği bilgisi edinildiği ifade edilmiştir.

DTÖ Bilgi Teknolojileri Anlaşması

Ülkemiz tarafından DTÖ Bilgi Teknolojisi Anlaşmasının kapsamının genişletilmesine ilişkin müzakere sürecinin hızlı bir şekilde ilerlemesinden memnuniyet duyulduğu, BTA'nın genişletilecek hükümlerinin Gümrük Birliği kapsamına da girmesi sebebiyle ülkemizin diğer DTÖ üyesi ülkelerden farklı bir konumda bulunduğu, bu sebeple sürecin başından bu yana yakın takipçisi olduğumuz ifade edilmiştir. Ayrıca, anlaşma kapsamına alınması teklif edilen bazı ürünler konusunda taşıdığımız endişelerimizin AB tarafına daha önce bildirildiği ve 22 Nisan 2013 tarihinden itibaren müzakerelere dahil olacağımız ve kalan süreçte, en başından beri olduğu gibi AB ile işbirliği sağlanmak istendiği belirtilmiştir.

Komisyon tarafından, Türkiye'nin bu talebi olumlu karşılanmış ve müzakere sürecinde aynı görüşü sergileyebilmek için birtakım belgeleri önceden kendileri ile paylaşmamızda fayda olacağını ve anlaşma onaylanmadan üzerinde mutabık kalınmış bir listenin hazırlanması gerektiğinin altı çizilmiştir.

Türkiye'nin ürün listesini paylaşıp paylaşmadığı sorulmuş, tarafımızca cevaben söz konusu listenin henüz tamamlanmadığı, tamamlanmasının ardından hassasiyetlerimizin kendileriyle paylaşılacağı belirtilmiştir.

Tarım Ürünleri Ticareti

Canlı hayvan ve et ve türev ürünleri ithalatındaki kısıtlamalar

Komisyon tarafınca, sorun hakkında iki yıl öncesine kıyasla ciddi ilerleme kaydedildiği, ancak ithalatta OIE standartları ve SPS Anlaşması'nın uygulanması yönünde Türkiye'nin bazı eksiklikleri bulunduğu, söz konusu eksikliklerin; aynı risk statüsünde yer alan üye ülkelerden ithalatın temini, doğma-büyüme şartının kaldırılması ve BSE hastalığı test şartının OIE standartlarına uygun hale getirilmesi olarak üç kategoride sınıflandırılabilceği bildirilmiştir. Bu çerçevede; (1) BSE hastalığı bakımından aynı risk statüsünde bulunan ve Türkiye'ye ihracat izni bekleyen Belçika, İngiltere, İrlanda, Danimarka, İspanya, Polonya, İtalya gibi ülkelerin onay sürecinin tamamlanmasının, (2) İthal edilecek canlı hayvanların aynı ülkede doğmuş büyümüş olması koşulunun, en azından aynı statüdeki ülkeler bakımından pratikte aranmıyor olmasının sevindirici olmakla beraber, bunun bir kez de Gümrük Birliği Ortak

Isıl işlem görmüş kanatlı eti ürünleri ve taze kanatlı eti ihracatında karşılaşılan sıkıntılar

Isıl işlemin Newcastle hastalığını bertaraf edebileceğine ilişkin ilgili OIE tavsiyesine rağmen AB'nin ülkemizden ısıl işlem görmüş kanatlı eti ürünleri ithal etmemesine esas teşkil eden risk değerlendirmesini tarafımızla paylaşması talep edilmiştir. Öte yandan taze kanatlı eti ihraç edilebilmesi için uygulanması tavsiye edilen bölgeselleşme metodu hakkındaki vak'î teknik destek talebimiz tekrarlanmıştır.

Komisyon söz konusu teknik destek talebinin inceleneceğini ayrıca ısıl işlem görmüş kanatlı eti ürünlerinde aranan koşulun OIE kurallarına uygunluğu konusundaki değerlendirmelerinin gönderileceğini belirtmiştir.

Türk menşeli meyve ve sebze ihracatında Kaptan Andrevo gümrük kapısında karşılaşılan sorunlar

Bulgaristan'ın Kaptan Andrevo gümrük kapısında ihracatçılarımızca karşılaşılan problemler hakkındaki gündem maddesi altında tarafımızca indirme bindirme ücretinin yüksekliği ve AB mevzuatında öngörülen seviyelerden daha yüksek seviyede kontrol sıklığı uygulanması hususlarında Bulgaristan Gıda ve Tarım Bakanı'na ve Sağlık ve Tüketici Politikası'ndan Sorumlu Komiser ile Ticaret Politikasından sorumlu Komiser'e birer mektup gönderildiği, Bulgaristan tarafından henüz bir cevap alınmadığı, Sağlık ve Tüketici Politikası'ndan Sorumlu Komiser'den alınan cevabi mektupta ise Kaptan Andrevo'da yapılan resmi kontrollerin organizasyonu ve lojistiği hakkında bazı hususların aydınlatılmasını teminen Bulgar makamları nezdinde girişimde bulunulduğunun bildirildiği ifade edilerek bu çerçevede konu hakkında Bulgaristan'dan herhangi bir bilgi temin edilip edilmediği sorulmuştur.

Ayrıca, son GBOK toplantısı öncesinde Komisyon tarafına tevdi edilen değerlendirme notumuza yanıt beklemekte olduğumuz belirtilerek, bir Türk firmasının 8 aylık süre içinde tabi olduğu resmi kontroller sonucu yaptığı ödemelere ilişkin bir not tevdi edilmiştir.

Son olarak Bulgaristan tarafının ülkemizde görülen Şap hastalığı nedeniyle uyguladığı lastik dezenfektasyonu işleminin devredildiği özel bir şirket tarafından Türk plakalı araçlardan Bulgar plakalı araçlardan alınan ücretin 2 katı ücret alındığından bahsedilerek Bulgaristan'ın uygulamalarının AB mevzuatı ve DTÖ kurallarına uygun hale getirilmesi hususunda Komisyon'un desteği talep edilmiştir.

Komisyon tarafı cevaben, kontrol sıklığı konusunun Bulgaristan nezdinde araştırıldığı ve 669/2009 sayılı Yönetmelik'te biber ve domateste öngörülen %10 sıklıkla kontrol uygulamasına riayet edildiğinin tespit edildiği, AB mevzuatına göre sınırda kontrole tabi tutulmaması gerektiği halde kontrol edilen ürün olup olmadığının hususunda ve indirme bindirme işleminden tahsil edilen ücretin verilen hizmetle orantılı olup olmadığı ve ulusal muamele kuralına aykırı uygulandığı durumların bulunup bulunmadığı hususlarında Bulgar makamlarından cevap beklendiği ve bu toplantıda ilk defa gündeme getirilen dezenfektasyon işleminden alınan ücrette Türk ve Bulgar plakalı araçlar arasında farklı muamele yapılması hususunun Bulgaristan nezdinde araştırılacağı hususları ifade edilmiştir.

Tarafımızca AB'nin uluslararası çapta kural yapıcı olma özelliğine atıfla, üye ülke uygulamaları nedeniyle kendisinin kurallara riayet etmemesinin diğer üçüncü ülkeler üzerinde olumsuz örnek oluşturacağı belirtilmiştir.

Tarafımızca, Çalışma Grubu'nun her iki tarafın işbirliği yapmasını teminen kurulmuş bir platform olduğu ve ülkemizin Çalışma Grubu toplantısında çok detaylı sunuşlar gerçekleştirdiği hatırlatılarak, Çalışma Grubu toplantısında AB'den talep edilen ancak cevap alınamayan üye ülkelerde resen el koymalara ilişkin bilgilerin ülkemizle paylaşılması istenmiştir.

Komisyon tarafından talebimizin not alındığı ve cevap verileceği belirtilmiştir.

Ticari Sırlar Kanun Tasarısı

Komisyon ticari sırların fikri mülkiyet haklarının önemli bir bileşeni olduğunu, konuya ilişkin AB genelinde uyumlaştırılmış bir mevzuat bulunmadığını, ancak Komisyon tarafından konuya ilişkin bir etki analizi çalışması başlatıldığını ifade ederek, üye ülkelerin uygulamalarına dair kısa bir bilgi vermiş ve Türkiye'den bu alandaki mevzuata ilişkin bilgi istemiştir.

Ülkemiz tarafından, ticari sırların düzenlendiği tek bir kanun bulunmadığı belirtilerek, farklı kanunlarda ticari sırra ilişkin hükümler hakkında bilgi veren bir sunuş gerçekleştirilmiştir. Bahsekonu sunuşta ayrıca, mevzuatımızda farklı kanunlarda geçen ticari sır, bankacılık sırrı, mahremiyet, gizli, gizlilik gibi kavramların yeniden tanımlanması amacıyla hazırlanan "Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısı" hakkında bilgi paylaşılmıştır.

Bitki Koruma Kanunu

Komisyon, 2011 yılında uygulamaya konan Bitki Koruma Kanunu'na yönelik olarak, AB mevzuatında bitki korunmasına ilişkin sürenin 10 yıl olduğunu, Türkiye de ise söz konusu sürenin 7 yıl olduğunu belirtmiş ve Türkiye'nin bu alanda AB mevzuatına uyum göstermeme nedenini sormuştur.

Tarafımızca, mevzuatın hazırlanması aşamasında piyasada birçoğu AB kökenli olan firmalardan gelen talepler üzerine önceden mevzuatımızda 5 yıl olarak düzenlenen koruma süresinin 7 yıla çıkarıldığı, öte yandan ruhsat geçerlilik süresinin AB'de olduğu gibi 10 yıl olarak düzenlendiği belirtilmiş ve AB genelinde 10 yıl koruma süresi sağlayan AB mevzuatının bilgilerinin ülkemizle paylaşılması talep edilmiştir. Bu çerçevede, mevzuatın müteakip gözden geçirilmesinde konunun dikkate alınarak, koruma süresinin 10 yıla uzatılmasının gündeme alınabileceği ifade edilmiştir.

Türkiye'nin Gümrük Birliği Bölgesinde Serbest Dolaşımda Bulunan Ürünlere Yönelik Dış Ticarete Standardizasyon Rejimi – Türkiye'nin Sınırdaki Ürün Kontrolü Sistemi

Konuya ilişkin olarak Komisyon tarafından ülkemizce AB üzerinden gelen serbest dolaşımdaki mallara uygulanan ithalat denetimlerinin Gümrük Birliği'nin açık bir ihlali olduğu dile getirilmiş, bu çerçevede ülkemizin de üçüncü ülkelerle karşılıklı tanıma anlaşmaları olduğu, buna rağmen AB'nin bu ürünleri AB'ye girişte ithalat denetimine tabi tutmadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, ülkemizce ithalat denetimlerinin otomatik bir sistem çerçevesinde gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar bulunduğunun bilindiği ve bazı ürün gruplarının sistematik denetimlerden muaf tutulmasına rağmen, halen bazı ürün gruplarında denetimlerin sürdüğü belirtilmiştir.

Tarafımızca, Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS) kapsamındaki ürün grupları için AB üzerinden gelen malların "risk analizi"ne göre değerlendirilerek sadece riskli görülenlerin denetime yönlendirildiği belirtilmiştir.

Bununla birlikte, Komisyon öncelikle Mayıs ayında yapılacak müteakip Ortaklık Konseyi toplantısını beklemeyi teklif etmiş, anılan toplantıda bir gelişme sağlanamaması halinde üzerinde uzlaşa sağlanan hususların pratikte hayata geçirilebileceğini ifade etmiştir.

765/2008/AT ve 768/2008/AT sayılı AB Direktifleri

Ürünlerin Akreditasyonu ile Piyasa Gözetimi ve Denetimine İlişkin 765/2008/AT ve Ürünlerin Pazarlanmasına Dair Ortak Çerçeveye İlişkin 768/2008/AT sayılı AB Kararı kapsamında öngörülen “Avrupa standartlarına itiraz”, “korunma önlemleri”, “önlemlerin acil bildirim” prosedürlerine Türkiye’nin de katılımı konusunda halen Komisyon’dan cevap beklendiği belirtilmiş ve Komisyon’dan bilgi talep edilmiştir. Komisyon tarafınca, Hukuk Servisi’nin görüşünün henüz alınmadığı, ancak konuya ilişkin olarak DG Sanco’ya da danışılacağı dile getirilmiştir.

Gümrük Birliği Kapsamında REACH ve CLP Uygulamaları

Toplantıda tarafımızca, 28. Dönem GBOK Toplantısına atıfla, ülkemiz kimya üreticileri/ihracatçılarının REACH ve CLP mevzuatı kapsamında Avrupa Kimyasallar Ajansı’na (AKA) doğrudan kayıt veya bildirim yapamamalarının, 1/95 sayılı OKK’nın 5 ve 7. Maddelerine aykırı olduğu hususu Komisyon nezdinde bir kez daha yinelenmiştir.

Devamla, 28. Dönem GBOK Toplantısı öncesinde konuya ilişkin olarak ABAD’a daha evvelden taşınmış olan benzer bir davaya atıfla hazırladığımız ve ülkemiz yasal tezlerini içeren bir belge sunmuş olduğumuz hatırlatılarak, halen Komisyon’un Hukuk Birimi’nin anılan belge için hukuki görüşünü beklediğimizin altı çizilmiştir.

Tarafımızdan ayrıca, REACH ve CLP mevzuatının işleyişinden sorumlu AKA’nın, Temmuz 2013’te yürürlüğe girecek Biyosidal Ürünler Tüzüğü’nde (BPR) merkezi ruhsatlandırmadan sorumlu yapı olarak atanmasına atıfla, görev ve yetki alanının BPR da olduğu gibi farklı mevzuat alanlarına da genişletildiğine değinilmiştir. Bu türden mevzuat ve ajans yapılanmaları esnasında ülkemizin Gümrük Birliği’nden kaynaklanan özel statüsünün dikkate alınmaması neticesinde, Türkiye’nin bu mevzuat grubu çerçevesinde “üçüncü ülke” gibi muamele görmesinin kabul edilemez olduğu ifade edilmiştir.

Nitekim, BPR mevzuatı kapsamında Komisyon’a yöneltilen muhtelif sorularımıza ilişkin olarak Komisyon’un Çevre Genel Müdürlüğü’nün cevabi yazısında; halihazırda Biyosidal Ürünler Direktifi’nin uyumlaştıran ve uygulayan aynı zamanda BPR mevzuatını da uyumlaştırma sürecinde olan ülkemizin bu uyum seviyesinin dikkate alınmadığı görülmüş olup, yazıda ayrıca İsviçre örneğinde olduğu gibi ülkemizin AB ile bu alanda Karşılıklı Tanıma Anlaşması imzalaması gibi çözüm önerilerine yer verildiği belirtilmiştir.

Tarafımızdan Komisyon’un bu yaklaşımının, Gümrük Birliği’nin işleyişine olumsuz yansımaları olduğu, her bir teknik mevzuat ve sektör grubu için Komisyon’un Gümrük Birliği’ni farklı şekilde yorumlanmasının neticesinde ülkemizin üçüncü ülke muamelesi görmesinin, ülkemizce anlaşılmadığı vurgulanmıştır.

Komisyon tarafından, mezkur belge için Hukuk Servisi’nin görüşünün halen beklendiği, kimyasalların da aralarında bulunduğu Eski Yaklaşım mevzuat grubunun daha farklı ve detaylı yapıları bünyesinde barındırması nedeniyle bu mevzuat grubu kapsamındaki uygulamalara ülkemizin dahil edilmesinin, Yeni Yaklaşım kapsamındaki mevzuat grubundan daha zor olacağına değinilmiştir. Ayrıca, mevzuat uygulamaları bakımından üye ülke gibi muamele görülebilmesi için ülkemizce mevzuatın tam olarak uyumlaştırılması gerektiği ifade

- Bununla birlikte Türkiye'nin talebinin karayolu kabotajının yani hizmetlerin serbestleştirilmesi değil malların serbest dolaşımı önündeki engellerin kaldırılması olduğu,
- Bu kapsamda, ülkemizin taşımacılığın hizmetler alanında yer alıp almadığını tartışmadığı, hizmetlerin Gümrük Birliği kapsamında düzenlenmemiş olmasının taraflara bu alanda malların serbest dolaşımını engelleyen düzenlemeler getirme hakkı tanımadığı,
- Nitekim ABAD içtihadının da hizmetler alanında yapılan bir düzenlemenin, ticareti doğrudan ya da dolaylı, fiilen ya da potansiyel olarak kısıtlaması durumunda miktar kısıtlamasına eş etkili tedbir olarak addedileceğini açıkça ortaya koyduğu,
- Bu durumda tedbirin kaldırılmasının Komisyon'un yorumladığı şekilde hizmetlerin liberalizasyonu değil, malların serbest dolaşımına engel teşkil eden tedbirin düzeltilmesi anlamına geleceği,
- Öte yandan, ulaştırma ve malların serbest dolaşımı arasındaki bağın halihazırda Schmidberger davasında ABAD tarafından teyit edildiği,
- Ayrıca Komisyon'un cevabında "Türk TIR'ları için AB karayolu altyapısının kullanımına ilişkin bir kısıtlama ya da yasaklama bulunmamaktadır" cümlesine yer verildiği,
- Buna karşın, bazı AB üye ülkelerinde Türk taşımacılarının kotaları dolduğunda, tüm ülkenin karayolu altyapısının kullanımının kısıtlandığı,

ifade edilmiştir. Bu çerçevede, Komisyon'dan Gümrük Birliği Kararı'nın da bir parçasını oluşturan AB müktesebatının üye ülkeler tarafından düzgün bir şekilde uygulanmasını sağlaması ve sorunun çözümüne yönelik adımlar atması talep edilmiştir.

Komisyon tarafından iddialarımızın hukuk birimlerince incelenmesinin sürdüğü, ancak birimlerince ve üye ülkelerce konuya ilişkin hukuki yorum farklılıkları olduğunun görüldüğü ve atıf yaptığımız ABAD davalarının üye ülkeler için geçerli olduğuna ilişkin bir görüş de bulunduğu; öte yandan, Birliğin üye ülkeler yetki verdiği takdirde anlaşma akdetme yetkisi olduğu, ancak diğer hallerde konunun üye ülkelerin sorumluluk alanına girdiği ifade edilmiştir.

Tarafımızca, atıf yaptığımız ABAD kararlarında Gümrük Birliği'nin temel prensibini oluşturan ve AB'nin İşleyişine İlişkin Anlaşma'da yer alan hükümlerin bir yansıması olan malların serbest dolaşımına ilişkin davalara atıf yapıldığı, dolayısıyla bunların 66. Madde doğrultusunda ülkemiz için de benzer şekilde yorumlanması gerektiği dile getirilmiştir. Bu çerçevede, kotaların varlığının malların serbest dolaşımını engellediği, ayrıca kota ücretlerinin ülkemizin ihracatında ilave maliyetler yarattığı belirtilmiştir. Bu çerçevede, ülkemizce konuya pratik bir çözüm getirilebilmesini teminen daha önceden de bir karayolu kotaları anlaşması yapılmasına yönelik bir Çalışma grubu oluşturulmasının teklif edildiği hatırlatılarak, atılabilecek adımların taraflarca ele alınması amacıyla bir teknik toplantı yapılması önerilmiştir.

Komisyon tarafından konuya ilişkin değerlendirmelerinin sürdüğü ve kendilerine iletilen çalışma belgesine yazılı cevap verileceği belirtilmiş, bununla birlikte teknik toplantı yapılması konusunda mutabık kalınmıştır.

Türkiye'de Kayıtlı Karayolu Taşıtlarına AB Üyesi Ülkelerce Uygulanan Transit Kotaları

Ülkemiz tarafından, transit kotalarının ayrı bir şekilde ele alınması gereğinin altı çizilmiş ve üye ülke topraklarından transit geçişin ilgili ülkede ne hizmet alımı ne de hizmet sunumunu

mektubunun istenen belgeler arasından çıkartılması için ivedilikle girişimde bulunulması talep edilmiştir.

Komisyon tarafınca, AB ile ülkemiz arasında vize muafiyetine ilişkin diyalog da dahil olmak üzere vize konusunda yürütülen birden fazla süreç bulunduğu, bu çerçevede oluşturulan yol haritasının Türk vatandaşlarına yönelik vize sürecinin kolaylaştırılmasını da öngördüğü ve bu süreçte işadamları ve TIR sürücülerinin öncelikli gruplar arasında olduğu kaydedilmiştir. Bu çerçevede, AB Türkiye Delegasyonu, TOBB ve üye ülke konsoloslukları arasında işbirliği yürütüldüğü belirtilmiş, gelenen son durum hakkında Bakanlığımızın bilahare bilgilendirileceği ifade edilmiştir. Öte yandan, Türk işadamlarına giderek daha fazla sayıda çok yıllık ve çok girişli vize verildiği kaydedilmiş, bununla birlikte pratikte atılabilecek adımları ele almak üzere işadamları ve TIR sürücülerinin pratikte karşılaştıkları sorunlara ilişkin bir bilgi notunun AB Türkiye Delegasyonu'na iletilmesi talep edilmiştir.

Devlet Yardımları

Komisyon tarafından ülkemizin yeni teşvik paketi ve serbest bölgeler mevzuatı başta olmak üzere devlet yardımlarının Gümrük Birliği kararına aykırı olduğu ifade edilmiştir. Bu çerçevede, Devlet Yardımlarının İzlenmesi ve Denetlenmesi Kurulu'na işlerlik kazandırılmasını sağlayacak olan ikincil mevzuatın Temmuz 2013 tarihinde yürürlüğe girip girmeyeceğinin teyit edilmesi talep edilmiş, ayrıca mevzuatın çıkarılmasının ülkemizce yeniden ertelenmesi halinde AB'nin uygun bir tedbir alma hakkını saklı tutacağı belirtilmiştir.

Tarafımızca, Devlet Yardımlarının İzlenmesi ve Denetlenmesi Kurulu'nun kurulmasının Rekabet Faslı'nın açılış kriteri olduğu, ancak Gümrük Birliği yükümlülüğümüz olmadığı hatırlatılmış, ancak konuya ilişkin gelişmeler hakkında bilgi verilmiştir. Bu çerçevede, söz konusu Kurulun idari kapasitesinin güçlendirilmesi için yürütülen faaliyetler hakkında bilgi verilmiş, bununla birlikte ikincil mevzuat hazırlıklarının sürdüğü, ancak mevzuatın hangi tarihte yürürlüğe gireceği konusunda kesin bir bilgi verilemeyeceği ifade edilmiştir.

Komisyon tarafından, Devlet Yardımlarının İzlenmesi ve Denetlenmesi Kurulu'nun kurulmasının pratikte devlet yardımlarına ilişkin yükümlülüklerimizin yerine getirilmesi için aynı sonucu doğuracağını düşünülmesi ifade edilerek Gümrük Birliği Kararı doğrultusunda devlet yardımlarının uyumlaştırılmasına ilişkin bilgi talep edilmiştir.

Tarafımızca, teşvik paketi konusundaki Komisyon değerlendirmeleri not edilmiş, ancak 2009 yılı teşvik paketinin Gümrük Birliği'ne uygun olmayan yönlerine dair Komisyon'dan bilgi alınmış olmasına ve 2012 yılı teşvik paketi Komisyona gönderilmiş olmasına rağmen mevzuatın uyumsuzluğuna dair bir dönüş alınmadığı belirtilmiştir. Öte yandan, serbest bölgelerin AB mevzuatı ile uyumlaştırılması konusunda ilk adımın 6 Şubat 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5084 sayılı Kanunu ile atılmış olduğu ve serbest bölgelerde sağlanan teşviklerin daraltıldığı belirtilmiş, ancak halihazırda sağlanan teşviklerin, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren vergileme döneminin sonundan önce kaldırılmasının öngörülmediği belirtilmiştir.

Kıbrıs ile Ticaret

Taraflar konuya ilişkin beyanlarını gerçekleştirmiştir

İlaç Aktif Maddelerinin ithalatına ilişkin olarak 2011/62/AT sayılı Direktifin Uygulanması

Toplantının REACH ve CLP gündem maddelerine paralel bir şekilde, tarafımızca gündeme getirilen bir diğer husus ise Temmuz 2013 itibariyle yürürlüğe girecek olan 2011/62/EU sayılı İlaç Aktif Madde Direktifi kapsamında ülkemizin üçüncü ülke muamelesi görecektir. Anılan mevzuat kapsamında AB'ye ihraç edilecek olan ilaç aktif maddesi, üretilmiş olduğu tesis ve her bir aktif madde başına, ülkemiz ilgili otoritelerince düzenlenecek ve Komisyon'un da uygunluk kriterlerini karşılayan GMP sertifikası eşliğinde veya Komisyon'un GMP kriterlerini karşıladığının teyit edildiği "muaf üçüncü ülkeler" listesinde yer alınması suretiyle gerçekleştirilebilir.

Tarafımızdan, Gümrük Birliği'nin de düzgün işleyişine atıfla, Komisyon'a söz konusu mevzuatın hazırlık sürecinde Gümrük Birliği'nin danışma mekanizmalarının işletilmediği, Türkiye'nin de AB'nin diğer tüm paydaşları gibi anılan mevzuatı, Şubat 2012'de gerçekleştirilen bir bilgilendirme toplantısı vasıtasıyla öğrendiği, dolayısıyla anılan mevzuat kapsamında görüşlerini Komisyon'a aktarmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

Komisyon tarafı, Komisyon'un genel işleyişe uygun olarak mevzuatı otomatik olarak önerdiğini, Türkiye'ye de bunun neticesinde bilgi verildiğine değinerek, anılan mevzuatın referans numarasını kendilerine iletmemiz halinde konuyu inceleyeceklerini belirtmiştir.

Sonuç

Komisyon tarafınca, süt ürünleri ihracatı ve Türkiye'nin Gümrük Birliği bölgesinde serbest dolaşımda bulunan ürünlere yönelik standardizasyon denetimlerine ilişkin sorunlarının çözülmesinden memnuniyet duyulduğu, bununla beraber bir sonraki toplantıdan önce mevcut sorunlara çözüm bulunması amacıyla çaba sarf edileceği, bu süreçte sorunlara çözüm bulmak amacıyla teknik toplantılar yapılmasının ve bu kapsamda öncelikle çözüm sağlanması beklenen hususlarda ilerleme sağlanmasının önem arz ettiği ifade edilmiştir.

Tarafımızca, toplantıda mutabık kalınan hususların takibinin gerçekleştirileceği ve Komisyon tarafından gündeme getirilen sorunların çözümüne yönelik olarak çalışmalar yürütüleceği ifade edilmiştir.

Buna ek olarak, toplantıda üzerinde uzlaşılan ve takibi gereken hususları içeren bir listenin karşılıklı değişimi konusunda mutabakata varılmıştır.